

УДК 801.81:82-98:[726=162.1](477.83-25)

Роль польських довоєнних інскрипцій у творенні сучасного міфу Львова

Ксенія БОРОДІН

Кандидат філологічних наук
доцент кафедри фундаментальної підготовки
Прикарпатського інституту ім. М. Грушевського МАУП
e-mail: xborodin@rambler.ru

Статтю присвячено дослідженню впливу довоєнних польських інскрипцій історичного, рекламного та титульного характерів, що присутні у культурному просторі сучасного Львова, на творення міського міфу. Йдеться про підписи на пам'ятниках, меморіальних таблицях, назви вілл, рекламні стінописи та фрески. До уваги взято рецепцію написів представниками різних націй, насамперед українцями і поляками, та різних за фахом людей, передусім письменників і митців, які найбільшою мірою долучені до створення сучасного культурного міфу Львова.

Ключові слова: сучасний міський міф, польськомовні інскрипції, міф Львова..

Як будь-яке місто, Львів має свій "текст", тобто універсальну багатозарову нелінійну систему знаків культури, об'єднаних смисловою цілісністю. Сприйняття будь-якого простору відбувається не стільки через об'єкти, що їх можна споглядати, скільки через їх описи, оцінки, інтерпретації, конотації, асоціації, стереотипи, міфи. Основу міського територіального міфу складають культурні та архітектурні пам'ятки, визначні історичні події чи персоналії, географічні особливості, екзистенційні переживання мешканців тощо, що можуть бути інтерпретовані як специфічна онтологічна сутність. Міфологізування міста, тобто створення системи уявлень та узагальненого унікального індивідуального образу міста, має подвійну функцію: поєднувати, синхронізувати історію та сучасність, гармонізувати соціокультурні протиріччя, співіснування суперечливих просторів на відповідному етапі часопросторових координат, та створювати можливість, умови для піднесення міста над самим собою завдяки славетному історичному образу минулого, показуючи тим самим шляхи для його подальшого розвитку.

Питання сучасного культурного міфу міста розглядали у своїх роботах російські вчені Г. Горячева [3], Є. Мелетинський [7], О. Топорков [10]. Стараннями Є. Груздова та А. Свешнікова було створено "Словник міфології Омська" [4], ведеться робота над його продовженням. Міфи українських міст привертала увагу нідерландського вченого Я. П. Гінрікса [1 і 2], української дослідниці Л. Литвин [6]. Дослідження міфології Львова є спробою нового погляду на палімпсест різних культур нашого міста, що дозволить глибше осмислити його роль у формуванні світогляду львів'ян і повернути увагу туристів.

У своїй книзі про Львів Я. П. Гінрікс зазначає, що в її основу лягли сентиментальні спогади Йозефа Рота, Станіслава Лема, Юзефа Вітліна, Збігнева Герберта,

Адама Загаєвського, Бруно Шульца, Богдана-Ігоря Антонича, Альфреда Дебліна, які “пригадують Львів свого дитинства чи молодости, якого давно вже немає, такий Львів, який міг би зацікавити західного туриста”.

Львівський міф у часовому відношенні складається з кількох епізодів-періодів: ранні часи – заснування міста, тобто виділення його з Хаосу, культурні герої-деміурги Данило Галицький, меншою мірою його син Лев; активний розвиток і розквіт міста, його “європейський” період (який досі окреслюють означенням із використанням родинного образу “за матінки-Австрії” або “за Польщі”) та радянські часи (які в народі отримали назву “за совітів”, що ілюструє несприйняття адаптовано-української назви Радянської республіки, як і самої республіки, іронічне ставлення до неї), які характеризуються розпадом ідеологічної однорідності, перериванням поступального розвитку міста та культурним деградуванням.

Підсвідоме бажання поступового повернення до своїх витоків, ідеалізування філософії позаминулого, тобто дорадянського, періоду в історії нашого міста, спричинене циклічним відчуттям часу, зумовлює те, що певний відрізок часу з його історичними подіями та особистостями в переломний момент, який припав на роки незалежності України, “сакралізується” і за допомогою певних “ритуалів” умовно “повертається” (свято бажара, видання словника львівської гвари, називання закладів відповідною говірковою лексикою – “Батяр”, “Локаль”, “Кумпель” тощо).

Однією із ключових характеристик Львова є його полінаціональність. Навіть у закріплених в історії загальновідомих назвах міста Львів-Lwów-Lemberg, закорінене його включення до “інтегральної, всеохопної міфології”, надання йому “універсального сенсу” (Б. Шульц). Як відзначив Я. Гінріхс, “саме місто за період від 1914 до 1991 р. перейменовували сім разів, а головна вулиця, сучасний проспект Свободи, встигла побути і Карл Людвігштрассе, і Опернштрассе, і Адольф Гітлеррінг, і проспектом Леніна, і Легіонув, і 1 травня”. Наявність умовно різних назв різними мовами збільшує палітру очікувань та уявлень про місто. Зіткнення часів і культур, що постійно переживають мешканці та гості Львова, є сприятливим ґрунтом для створення міфів.

Трансляторами міфологічної інформації Львова є не лише вербальні тексти, але, насамперед, архітектурні, монументальні, ландшафтні. Найбільшій сакралізації набувають “міфологічно позначені” елементи (написи, символи, герби, емблеми тощо). За умови сучасної уніфікації культури надбання різних націй у межах одного міста найбільшою мірою впадає в очі, викликаючи почуття багатоналежності та взаємоналежності. Чи не найбільшою мірою привертають до себе увагу старі до- і міжвоєнні написи. Причому кириличні тогочасні інскрипції не сприймаються як артефакт минулих часів, на відміну від польських, єврейських та німецьких, що трактуються як прояв “чужої” культури.

Скажімо, російський журналіст і письменник Матвій Ганнопольський у спогадах про своє дитинство зазначає: “З вікна моєї квартири було видно польський напівстертий напис на сусідньому будинку. І я питав у мами: “А чому це стерто?” Мама відповідала: “Колись, у 1939 році, сюди прийшли погані люди, і вони тут все зламали”. Мені так казала мама, я не дуже розумів, що тоді відбувалося. Але для дитини важливо: хто це зробив – поганий чи хороший” [8]. У вступному слові до монографії “Eine neue Gesellschaft in einer alten Stadt” (“Нове суспільство в давньому місті”) автори також констатують: “У сьогоденнішньому українському Львові все ще можна надібати рештки старих часів. На фасадах деяких будинків з-під радянської фарби, що осипається, виступають написи польською мовою, які засвідчують, що тут колись продавали мило, ковбасні вироби чи гас. На одній із центральних площ міста стоїть пам’ятник національному польському поетові Адамові Міцкевичу, споруджений 1904 року, крім того є кілька римо-католицьких

церков. Цей та багато іншого архітектурного спадку свідчать про те, що Львів до 1939 року перебував під сильним впливом польської культури” [11]. Український письменник і перекладач Ю. Прохасько відзначає: “Особливістю Львова і регіону є те, що післявоєнна Галичина стала абсолютно іншою, ніж до війни. Три чверті населення Львова зникли. Поляків депортували, євреїв убили. Українська інтелігенція частково емігрувала, частково піддалася переслідуванням, багато хто загинув або був депортований. Після війни маси селян-українців зі всього регіону спрямувалися до Львова. Також приїхало дуже багато людей із Росії, перш за все фахівців для запланованої індустріалізації, приїхали люди з центральної і східної України. І ось для них були два шляхи якимсь чином пристосуватися до цього міста: можна було не помічати, ігнорувати ці куліси, що архітектуру, ці порожні пандири, які залишилися без своїх равликів, не питати, чому, власне, це тут стоїть. Але можна було задатися питанням: чому проступають на стінах, через шари фарби, якісь дивні написи? Чому саме така, а не яка-небудь інша архітектура? Чому люди похилого віку розмовляють якоюсь дивною мовою, з безліччю незрозумілих слів, і звідки прийшли ці слова?” [13]. Польський антрополог культури, есеїст Даріуш Чає в інтерв’ю про Львів зазначив: “Це місто з розмаїтими структурами та нашаруваннями, накладеними одне на одне. Місто різних світів. І цих світів сьогодні вже немає... немає осередку єврейського чи осередку вірменського, але відбитки цих світів є... Вони відчутні... відчутна іншість цього міста... Львову вдалося не стати музеєм, не стати бутафорією. Львів є живим містом, не остаточно відчищеним, вималюваним, відреставрованим...” [12]. На польських сайтах і форумах про Львів часто можна прочитати таке: “Де-не-де ще польські написи, недбало позатирані” [14]; “З багатьох будинків вже сходить фарба і відкриваються польські написи – “usługi krawieckie”, “fryzjer”. Пробирає аж до трему” [15]; “Шкода, що львів’яни трактують ці речі як сліди окупації, а не цікаві пам’ятки історії міста, і нищать їх безповоротно. Вже зникли написи біля костелу Домініканів... Після ремонту зникли написи, що рекламували “rokój sniadańkowy” на Чехова – на фасаді були згадані чи не всі алкогольні напої, доступні в локалі: wisniówka, morelówka, starka...” [16]. Тему польських написів переосмислюють митці, скажімо художник Юрко Кох, фотограф Вікторія Ковальчук.

Отже, митці, науковці та звичайні обивателі різних націй однаковою мірою відзначають міфотворчу роль старих інскрипцій сучасного Львова. Вони ніби привідкривають нам “стигмати свого колишнього життя” (Д. Чає). Завдяки ним сучасники мають можливість дізнатися про такі суто львівські “винаходи”, як молочний бар чи “сніданкова кімната”, упізнати місцезнаходження колишнього банку, школи, кабінету дантиста, фотоательє, складу товарів, готелю тощо. Таким чином те, про що образно писав М. Хайдеггер, для Львова стало актуальним: “Фасад, що прикриває правдиву сутність, старіє, дає тріщини і врешті завалюється, оголюючи захovanу буттєву істину”.

Окрім до- і міжвоєнних рекламних написів важливу роль у творенні львівського міфу відіграють старі пам’ятники, несучи чи не найбільше семантичних навантажень. Адже, як слушно зазначає В. Давидов, “на відміну від архаїчного міфу, міф міста створюється, передусім, у результаті емоційного переживання архітектурного середовища, історичних подій, явищ соціальної дійсності” [5]. А пам’ятники, попри збереження історичної пам’яті, є одними з головних символів-орієнтирів у міському просторі, “точками тяжіння”, своєрідними центрами, що визначають траєкторії руху громадян. Через високу швидкість пересування та несподіваних ракурсів сприйняття, вони слугують особливими знаками пунктуації у тексті міста.

Примітно, що перший на території України пам’ятник історичній постаті, монумент гетьману Станіславу Яблоновському, було встановлено саме у Львові на

початку XVIII ст. Із того часу відбувалося планомірне позначення міського простору виразними польськими національними символами, що мали світський історичний характер. Як зазначає німецький дослідник Г. Россолінські-Лібе, "всі пам'ятники, встановлені у цей час у Львові, були присвячені особам, які вважалися важливими в польській національній міфології" [9].

До сьогодні у Львові залишилося небагато пам'ятників, які ілюструють польську спадщину: революційним діячам Яну Кілінському, Войцеху Бартошу Гловацькому, Теофілу Вішньовському (і Юзефу Капусцінському) та поету Адаму Міцкевичу, решту пам'ятників у часи радянської влади було демонтовано і перевезено до Польщі (пам'ятник О. Фредрові до Вроцлава, Яну Собеському до Гданська, К. Уейському до Щеціна) або знищено (А. Голуховському, Ф. Смольці).

Зі всіх об'єктів тільки пам'ятник А. Міцкевичу розташований у відкритому для широкого огляду місці, підтримуючи відносно стійке асоціативне поле міфологічних значень, ставши центром паломництва польських туристів. Ідеологічну та міфологічну важливість цього пам'ятника розуміла і радянська влада, яка не заборонила, але обмежила доступ до нього за допомогою транспортної розв'язки.

Три інші знаходяться у парках, що певною мірою спричинює їх ігнорування, яке зумовлене звуженням публічного простору. Пам'ятники сприймаються як звичайний елемент паркового ландшафту. Історично ці монументи були способом самоідентифікації в межах імперії та в межах багатонаціонального міста. Сьогодні ж вони роблять обличчя міста більш виразним: вербалізують події, увіковічують постаті, вписують місто у певний часовий період, додають йому історичної та мистецької цінності.

Проте, навіть не стільки сам пам'ятник, як напис на ньому, відіграє ключову роль у створенні міфу. Скажімо, як зазначають історики, кінну фігуру польському королю Яну Собеському, що знаходилася на сучасному пр. Свободи у Львові, пропонували, змінивши лише напис, "перехрестити" на пам'ятник українському гетьману Богдану Хмельницькому. А інтер'єрний пам'ятний бюст меценатові колишнього єврейського шпиталю, де зараз знаходиться пологовий будинок № 3 на вул. Рапопорта, 8, банкірові Маурицію Лазарусу зі сколотим написом для персоналу та пацієнтів лікарні спочатку був просто знесобленим, а пізніше отримав "нові" імена Кузнєцова або Рапопорта, що у свою чергу сприяло виникненню нових конотацій і міфів.

Написи на всіх пам'ятниках, окрім колони А. Міцкевичу, здійснено за однією схемою: вказано ім'я та прізвище діяча, звідки він походив, за які заслуги встановлено пам'ятник і чікими зусиллями, а саме завдяки львівським міщанам або ремісникам. Наприклад, на пам'ятнику Т. Вішньовському, що є єдиним у світі меморіальним постаментом цьому повстанцеві, таблиця: "Teofilowi Wiśniowskiemu, straconemu na tem miejscu dnia 31 lipca 1847 r. za wolność Ojczyzny mieszczaństwo lwowskie 1895". Тобто в рамках одного меморіального напису закарбовувалось дві події: звитяга діяча та культурно-історична популяризаторська робота сучасників. Використання давального відмінка надає підписам табличок, а отже і самим пам'ятникам, форму присвяти. Називний відмінок у підписі фігури робить його метонімічним.

Часами, міфологічні теми лише опосередковано віддзеркалено у текстах, метафорах, епітетах. Наприклад, із меморіальної таблиці Костюшкови: "...kiedy z krwawymi zamięty niezwyccieżona zmagala się Nadzieja...". Протиставлення сакрального місця та потойбіччя простежуємо у написі на пам'ятному камені на честь перемоги війська під командуванням короля Яна III Собеського над татарами: "RB 1675, dnia 24 sierpnia na polach Lesienic widocznych z tego wzgórza Jan III Sobieski, król Polski, Wielki Książę Litewski etc. z 6000 polskiego rycerstwa rozgromił 40000 horde tatarską idącą na Lwów".

Функцію збереження історичної пам'яті виконували також барельєфи, скульптури і бюсти видатних поляків, розміщених на архітектурних об'єктах, насамперед установах, рідше на житлових будинках. Оздоблення фасадів зображеннями відомих польських діячів було традиційним для Львова, проте лише невелика частина з них є підписаною. Вони промовисто свідчать про культурний рівень мешканців міста та їхній патріотизм. Обираючи для декорування будинку зображення певної культурно-історичної особи, архітектори тим самим давали підказку призначенню будівлі, зображаючи найталановитіших представників відповідного фаху. На приватних будинках увічнено постаті тих, кого власники вважали найважливішим представником своєї нації. Традиція встановлювати скульптури, погруддя і барельєфи на будинках зробила центр Львова "популярною постаттевою енциклопедією у скульптурі". Крім того, це не лише вияв уподобань власників кам'яниць, а й своєрідна реклама. Наприклад, на будинку, де містилася книгарня Губриновичів на вул. П. Беринди, 1 – бюсти поетів А. Міцкевича, Ю. Словацького, Я. Кохановського, А. Асника, Е. Красінського, а над колишнім магазином музичних інструментів на вул. Дорошенка, 11 – погруддя Ф. Шопена.

Скажімо, будинок колишньої гімназії імені Франца-Йосипа I, що була заснована у 1858 р. (сучасний корпус № 20 Національного університету "Львівська політехніка", на вул. кн. Романа, 5), зважаючи на освітнє призначення споруди, було декоровано підписаними скульптурами найбільш знаних польських діячів роботи Т. Баронча. Окрім широко відомих Миколи Коперника та Адама Міцкевича, у нішах будинку у камені відтворено постаті: Тадеуша Чацького – польського освітнього й економічного діяча, історика, співзасновника (із Г. Коллонтаєм) Вищої волинської гімназії в місті Кременці (пізніше ліцею), про що нагадано у скульптурі "Fund. Liceum Krzem. 1889"; Йозефа Максиміліана Оссолінського – мецената, науковця, засновника великої книгозбірні, на чому акцентує напис "Fund. 1817", що стала основою Національної бібліотеки ім. Оссолінських у Вроцлаві та Національної бібліотеки ім. В. Стефаника у Львові, Яна Снядецького – астронома, математика (біля ніг скульптури лежить книга з написом "Mat."), географа і філософа; Яна Длугоша – історика (у руках тримає книгу "Ramiętnik"), географа, дипломата, священика. Таким чином, створюючи "нову міфологію" Львова, скульптор не лише підписав скульптури, але й зробив підказку на те, за що їх було уславлено.

У подібний спосіб декоровано будинок колишньої міської народної школи ім. Св. Антонія (1876–1877), у якій тепер знаходиться приміщення початкових класів школи № 37 (вул. Личаківська, 38). На фасаді встановлено три погруддя польських освітніх діячів – Гжегожа Пірамовича, Онуфрія Копчинського та Шимона Конарського роботи скульптора Е. Шрьодля. До сьогодні збереглися лише два погруддя, бюст Ш. Конарського було зруйновано, на постаменті лишився тільки зарбований у камені підпис.

Особливою любов'ю львів'ян користувався Микола Коперник. Його бюст розміщено на вул. М. Коперника, 26, а барельєф – на вул. Галицькій, 6 разом із Я. Длугошем.

Чотири медальйони із зображеннями польських королів оздоблювали будинок у вигляді замку нагорі на вул. Глібова, 12. Згадуючи славні моменти в історії, скульптор зобразив у камені перших королів Польщі: "Boleslawa I Chrobrego" (967–1025), "Mieczysława..." (очевидно Мешка II В'ялого Ламберта), "Boleslawa II Śmiałego" (1042–1082). Четвертий медальйон відпав. Припускаємо, що на ньому міг бути зображений четвертий король Пшемисл II.

Натомість найбільш відомі – А. Міцкевич та Ф. Шопен, яких зображали найчастіше, підписів зазвичай не мають. Отже, підписували зображення насамперед тих діячів, що ще остаточно (до візуальної впізнаваності) не увійшли до пантеону польсько-львівської міфології.

Отже, кам'яниці старої частини Львова зберігають із минулих часів соціальні й особисті смаки, прагнення, уявлення та почуття їхніх попередніх власників, що сьогодні міфологізуються. Чи не найтісніший зв'язок між макрокосмосом і мікрокосмосом можна простежити у називанні власних будинків як моделюванні ідеального власного простору. Ім'я будинку передусім передбачало наявність індивідуальності, шарму, воно створювало емоційну й найбільшою мірою особистісну складову міського тексту. Розраховане на політ фантазії, воно все ж обмежувалося певними рамками традиції. Мета називання була зумовлена прагненням закріпити за будинком його неповторність, укласти у назву власне сприйняття домашнього затишку, створити максимально позитивні образи, сприятливий асоціативний ряд, що, у свою чергу, відігравав роль домашнього оберегу для його мешканців. Певною мірою назва дому могла асоціюватися з його власниками, адже це був один із способів репрезентувати свою родину суспільству. Багатозначні назви могли свідчити про претензійність, різносторонню освіченість, навіть про оригінальну логіку власників.

Якщо для європейської культури номінативне поле було доволі широким (рослини, тварини, казкові та історичні персонажі, географічні об'єкти тощо), для назв львівських вілл, підписи яких збереглися до сьогодні, обирали переважно власні жіночі імена ("Marja" – вул. Кам'янецька, 8; "Willa Karolina" – вул. Колумба, 8; "Ludmila" – вул. Котляревського, 49; "Willa ...ena" – вул. Тернопільська, 15; "Rozalia" – вул. Труша, 9; "Marya" – вул. І. Франка, 122), їх зменшувально-пестливі форми ("Ewusia" – вул. Гіпсова, 12; "Niuta" – вул. Гіпсова, 30; "Willa Jagusia" – вул. Купчинського, 1; "Willa Osęki" – вул. Труша, 7). При такому називанні об'єктом натхнення переважно було родинне коло (мати-дружина-дочка) або ім'я найбільш шанованої жінки у християнстві – Марії.

Здрібніло-пестливі форми жіночих імен у назвах вілл могли свідчити про особливо ніжні почуття до конкретної представниці сім'ї, про шанобливе ставлення галицьких чоловіків до жінки, про особливу мовну картину світу, що проявлялось у використанні великої кількості здрібнених форм слів. Такі назви певною мірою були даниною моді – більшість популярних колись імен зараз у Львові практично не використовують. Подвійне трактування мають назви вілл "Lala" на вул. Ожешко, 8 (як пестлива форма жіночого імені та як позитивне окреслення чогось гарного) та "Wiera" на вул. Кондукторській, 28 (як ім'я і як символ, ірраціональне відчуття людини).

Для назв обирали слова, що символізують затишок, спокій чи добробут, скажімо, "Marzenie" (вул. Кармелюка, 8). Назва "Willa Przysiał" (вул. Паркова, 7) додатково має ще конотації з Новим Заповітом, а саме – із притчею про блудного сина, де дід стає точкою повернення та навернення, прихистком. Назва "Willa Palatyn" (вул. Каліча Гора, 7) містить у собі багатозначність, бо палатин – це найвища після короля державна посада в Угорському королівстві (до 1853 р.); у перекладі з латини це палац; а у Римі це пагорб, із якого почалася розбудова міста. З огляду на те, що будинок розташований на Калічій горі, всі наведені значення цілком виправдані.

Зі зміною власника будинку могла змінитися і його назва. Так, кам'яниця на вул. Рудницького, 30 залишилася без імені, а лише зі словом "вілла" та роком будівництва.

Спосіб добирання назв був доволі простим, без неологізмів, натомість він певною мірою передбачав винесення родинних почуттів і цінностей на загальний огляд. Назви львівських будинків можуть свідчити про культурний рівень, духовність, ерудованість і релігійність його мешканців.

Хоч і не зауважуваним елементом є адресні таблички, перейменування мисляться як надання об'єкту нових властивостей. Недаремно кожна нова влада змінювала офіційні назви львівських вулиць, проспектів, площ.

Прагнення окремих львів'ян унести себе в історію міста відбилися у підписах архітекторів (Яна і Кароля Шульців, Тадеуша Мостовського, Яна Новорити),

скульпторів (Петра Війтовича, Юліана Марковського, Романа Пліхалія), виробників будівельних матеріалів (Івана Левинського, братів Мунд, Яна Дашека, Ітамера Гірштріта), монограмах власників (Романа Потоцького, Семенського-Левидького) тощо.

Отже, місто як складну структуру можна осмислювати під різними кутами зору з безкінечною можливістю інтерпретації; погляд на Львів крізь призму польських інскрипцій – одна з них. Як зазначає Д. Чая, “великі міфогенні міста – Париж, Петербург, Краків, Львів – є міфотворними не тому, що ми їх створили, а тому, що вони такими вже були, коли ми сюди прийшли... Якщо говорити про ваше місто, то в нього настільки багата, героїчна історія, що Львів не потребує вигаданих міфів. Тут нема що вигадувати. Треба брати й користати з історії, з того, що тут було і є досі. Єдине, що можна й варто робити у процесі своєрідного міфотворення – піднімати з минулого забуте чи непомічене, акцентувати увагу на тому, чого інші не помічають – лише так можна розвинути нові історії на основі старих міфів” [12]. Польські інскрипції – колаж різних думок і культур, співіснування суперечливих просторів – це те, до чого звикли пересічні львів'яни, але на чому фокусується погляд приїжджих.

Проте, оскільки ми самі знаходимося всередині цієї міфології і частково є її суб'єктами, цією статтею ми тільки робимо спробу окреслити проблему, звернути увагу на одне з її можливих бачень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гінріхс Я. П. Міф Одеси. – К. : Дух і літера, 2011. – 182 с.
2. Гінріхс Я. П. Lemberg – Lwów – Львів: фатальне місто. – К. : Видавництво Жупанського, 2010. – 144 с.
3. Горячева Г. А. Морфология современных мифов. – Електронний ресурс // <http://www.ruthenia.ru/folklore/goryacheva1.htm>
4. Груздов Е.В., Свешников А.В. Словарь мифологии Омска // Пятое Омские искусствоведческие чтения “Современное искусство Сибири как со-бытие”. Материалы республиканской научной конференции. – Омск: Изд. Дом “Наука”, 2005. – С. 109-144.
5. Давыдов В. А. Миф города в социокультурном контексте : Автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.11 : Тверь, 2004. – Електронний ресурс // http://www.dissercat.com/content/mif-goroda-v-sotsiokulturnom-kontekste?_openstat=cmVmZXJ1bi5jb207bm9kZTthZDE7
6. Литвин Л. Міфологізація Полтави: зріле бароко. – Електронний ресурс // http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Almpolt/2011_2/Lytvin.pdf
7. Мелетинский Е. М. Миф и двадцатый век/ – Електронний ресурс // <http://www.ruthenia.ru/folklore/meletinsky1.htm>
8. Небельмес А. Ми потрібні як вітрина свободи слова, – Матвій Ганнопольський. – Електронний ресурс // http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?mi_potribni_yak_vitrina_svobod_i_slova_matviy_ganapolskiy&objectId=1073750
9. Россолінські-Лібе Г. Історія Львова в його політичних пам'ятниках. – Електронний ресурс // <http://www.lvivcenter.org/uk/publications/>
10. Топорков А. Л. Мифы и мифология XX века: традиция и современное восприятие. – Електронний ресурс // <http://www.ruthenia.ru/folklore/toporkov1.htm>
11. Фурманн К., Томіцька О., Туровська Й. Від більшості до меншості. Поляки у Львові після 1945 року. – Електронний ресурс // http://homepage.univie.ac.at/philipp.ther/lemberg/mehrheitminderheit_ukr.html
12. Чая Д. Львів є живим містом // Каменяр. – № 4 (квітень, 2011). – Електронний ресурс // http://kamenyar.franko.lviv.ua/cms/?Kamenyar_No_4%2C_kvitenmz_2011_r_Dariush-Chaya_ILmzviv_ye_zhivim_mistoml
13. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://forum.rc-svit.com/printMessage260902878.html>

14. *Burker W. Ludobójstwo ludności polskiej na Kresach.* – Електронний ресурс // http://www.stankiewicz.com/ludobojstwo/pierwsze_wspomnienia.html

15. *Cóż to miasto ma w sobie takiego?* – Електронний ресурс // <http://www.goldenline.pl/forum/81079/coz-to-miasto-ma-w-sobie-takiego>

16. *Polskie kresy.* – Електронний ресурс // <http://www.polskiekresy.pl/index.html?act=nowoscifulldb&id=126>

The Role of Polish Pre-War Inscriptions in the Creation of Modern Myth of Lviv

Kseniya BORODIN

The article is dedicated to the analysis of the influence of Polish historical, advertising and title inscriptions of the pre-war period, which can be observed in the cultural space of modern Lviv, on the creation of an urban myth. Focus is placed on the inscriptions on the monuments, memorial tables, villa names, advertisements on the walls and frescoes. The author analyzes the reception of these inscriptions by the representatives of different nations, primarily, by the Ukrainians and the Poles, and by people of different professions, primarily, by writers and artists, who contribute to the rise of the modern cultural myth of Lviv most of all.

Keywords: modern urban myth, Polish inscriptions, myth of Lviv.

Роль польских довоенных инскрипций в создании современного мифа Львова

Ксения БОРОДИН

Статья посвящена исследованию влияния довоенных польских инскрипций исторического, рекламного и титульного характеров, присутствующих в культурном пространстве современного Львова, на создание городского мифа. Речь идет о надписях на памятниках, мемориальных таблицах, названиях вилл, рекламных стенописях и фресках. В фокусе внимания автора рецепция надписей представителями разных наций, в первую очередь украинцами и поляками, людьми разных специальностей, прежде всего писателями и художниками, непосредственно участвующими в создании современного культурного мифа Львова.

Ключевые слова: современный городской миф, польскоязычные инскрипции, миф Львова.

Стаття надійшла до редколегії 21.05.2012
Прийнята до друку 29.06.2012

Нові книги

Пожоджук Д. Українська ввічливість: фольклор гуцульського етноетикету в загальнонаціональному контексті. – Косів: Писаний камінь, 2011. – 270 с.

Книга присвячена з'ясуванню питань, що пов'язані з генезою та історичним розвитком етноетикету Гуцульщини, його функціонуванням у соціальному середовищі на регіональному та загальнонаціональному рівні. У трьох розділах монографії автор здійснив огляд історії збирання і дослідження фольклорних жанрів, що супроводжують звичаєво-етикетні обрядові ситуації, осмислив специфіку їх побутування в етнографічному регіоні Гуцульщини, простежив їх зв'язок із календарно-обрядовою поезією, а також розкрив вплив формул етноетикету на позаобрядові жанри усної словесності. Цікавими у книзі є спостереження автора над "професійним" або "заняттєвим" етикетом гуцульських вівчарів на полонині, лісорубів у бутині, плотарів на дарабах.